

Stalo sa v banke

Príde dedo do banky vložiť na účet z dôchodku 10 eur. Pri pokladni mu pokladnička vypíše doklad a chce zobrať 10 eur. V tej chvíli dedo cívne a pýta sa? „No, ale keď skrachuje táto pobočka banky, neprídem o tých 10 eur?“

„Nepriďte, dedo! Za tie peniaze ručí celá naša banka. Nie len táto pobočka.“ pohotovo reaguje pokladnička.

„A čo ak sa do krachu dostane celá banka?“ – pýta sa zvedavý dedo. „Potom vám za to, dedo, ručí naša vláda!“ dostáva znova odpoveď.

„A čo ak krachne celá vláda“ – znova dotiera zvedavou otázkou dedo.

„No, dedo, za tých 10 eur by to aj vám stálo! Či, Vám dedo, azda nie?!“... – pohotovo sa vynájde mladá, pôvabná pokladnička.

Joma

Namiesto epilógu o odkaze velikánov generáciám, ale aj o ďalšej knihe

Na prvý pohľad by samohlo zdať, že písať monografiu o JUDr. Jozefovi Škultétym je veľmi jednoduchá vec. Kto ho pozná, vie, že je sčítaný, rozhladený, skúsený. Vie mnohé veci veľmi veľmi dobre analyzovať. Dá sa predpokladať, že sám si tiež uvedomuje, nie je Pánom Bohom tohto

sveta. Patrí však rozhodne medzi tých, ktorí svetom šíria, šíria a budú sa snažiť naďalej šíriť, predovšetkým však robiť, dobro druhým. Vyhlásil to svojsky aj počas Dňa slovenských velikánov 29. augusta 2020. Vo chvíli, keď povedal:

„Budúci rok bude rokom Alexandra Dubčeka. Prečo to zdôrazňujem práve tu, na Jankovom Vršku? Prečo práve vám? Prečo práve v spoločnosti týchto ľudí?“

Bol som členom spoločnosti Alexandra Dubčeka od roku 1993. S Alexandrom Dubčekom som sa stretol poslednýkrát práve na Jankovom Vršku. V nedeľu pred jeho haváriou. Po spomenutých oslavách SNP a po oslavách sme išli ešte do jeho rodného domu. Presnejšie, do domu Štúra a Dubčeka, kde mojej mamy sestra robila lektorku. Mnohé sme tam vtedy povedali a mnohé nedopovedali. Alexander Dubček vtedy odchádzal domov z Uhrovca vo večerných hodinách. Mali sme pred sebou veľa plánov, pretože mňa bral ako blízkeho príbuzného, takmer ako súčasť jeho rodiny. Z tohto zariadenia, práve na Jankovom Vršku, sme chceli spraviť sanatórium pre starších ľudí, kde sme chceli tým ľuďom, ktorí vybudovali túto našu vlasť, prostredníctvom 14 dňových pobytov, vracať ich dobro. Mali sme v pláne počas ich staroby práve

takým venovať rekreácie na znak vďaka k tomu, čo vybudovali počas niekdajších pracovných sobôt. Všetko budovali počas spomenutých sobôt zadarmo. Chceli sme im takým spôsobom splácať dlhy. Chceli sme im vrátiť hodnoty, aké sa nedajú zaplatiť ničím iným, len úprimnosťou dať druhému vo chvíli jeho staroby to, čo on dával na oltár vlasti svojou človečnosťou, svojou

statočnou a úprimnou robotou. Bohužiaľ, sa nám to nepodarilo. Jeho havária pri Humpolci zmánila všetky plány a samozrejme ja som sa snažil a snažím aj dnes pokračovať v tých našich spoločných snoch. Netajím, žijem a bývam na Jankovom Vršku. V malom byte. Celé zariadenie som kúpil v roku 1994 a aktívne som sa zapájal (pokračovanie na stranách 4,5,6)

Touto snímokou je zdokumentovaná chvíľa z 15. januára 2022, keď manželka zosnulého viceprezidenta Spoločnosti slovenských velikánov, Štefana Ševčíka, pani Alica Ševčíková preberá z rúk prezidenta Spoločnosti slovenských velikánov JUDr. Jozefa Škultétyho Pamätnú zlatú medailu Alexandra Dubčeka – In memoriam – na znak ocenenia jeho aktívnej práce v spomínanej organizácii. Foto: František Furdan

Vedúci Archivu Vojvodiny z Nového Sadu Dr. Nebojša Kuzmanovič (na snímke vľavo) preberá v Pamätnej izbe Alexandra Dubčeka v Uhrovci Zlatú medailu Alexandra Dubčeka z rúk prezidenta Spoločnosti slovenských velikánov JUDr. Jozefa Škultétyho, ktorú mu udelilo vedenie SSV za doterajšiu jeho aktívnu činnosť v rozširovaní spolupráce, o ktorej píšeme viac na 8. strane tohto čísla. Foto: Vladimír Micibabic

Ocenenia

Pri príležitosti 100. výročia narodenia A. Dubčeka

Spoločnosť slovenských velikánov udelila pri príležitosti 100. výročia narodenia A. Dubčeka ZLATÚ MEDAILU A. DUBČEKA:

Ing. Zuzane Máčekovej – starostke obce Uhrovec, JUDr. Alexandrovi Károlyimu, ombudsmanovi ČOV, Imrichovi Donáthovi - konzulovi SR v Nemecku, Nicole Bérovej, podpredsedníčke Európskeho parlamentu, profesorky Dr. Rite Süsmuth, bývalej predsedníčke parlamentu v Nemecku a aktívnym spolupracovníkom SSV Volkngovi Rothovi – in memoriam, PhDr. Jozefovi Mazárovi, Milanovi Duchovi, Daliborovi Janegovi, Georgeovi Trabelsiemu, Štefanovi Ševčíkovi – in memoriam, Pavlovi Škultétymu, Geoffrey Harrisovi, Pavlovi Madovi, Igorovi Husovi a Milanovi Dubčekovi.

Plakety, ako prejav vďaka za aktívny prístup k činnosti pri skvalitňovaní práce s odkazmi L. Štúra, M. Rastislava Štefánika a A. Dubčeka: Petrovi Rajnohovi, Sergejovi Salmanovi, Romanovi Kapitáňovi, Dušanovi Kokavcovi, Vladimírovi Dadejovi, Jozefovi Kačurákovovi, Ľubomíre Gajdošikovej, Markovi Martinovi, Robertovi Gulišovi a Stanislavovi Žigmundovi.

Za upevňovanie úcty k myšlienkam A. Dubčeka kňazovi z Uhrovca – Martinovi Šipkovi.

Vysoké ocenenie odovzdal na vyprevedení knihy Alexander Dubček

- ár -

Prít'azlivý, poučný a zaujímavý príbeh človeka o tom, kde sa rodia cnosti a ľudská hrdosť

Sedeli sme v jeho pracovni za rokovacím stolom a poprosili sme ho, aby sa s čitateľskou verejnosťou podelil o svoj život. Motivovalo nás k tomu viacero súvislostí pospájaných do jedného celku. Na všetko nás však upozornila jedna, možno na prvý pohľad, len banálna maličkosť. Jeho dcérka Jessica, počujúca na jednu z variant tohto mena: Džesika, o ktorej sme nevedeli, že patrí k nemu.

Usmiata, s jamkou na líci svojou a jednoduchou úprimnosťou upozornila, keď požiadala autogram od autora knihy: Ale-

xander Dubček prostredníctvom zahraničných politikov a osobností, že v jej detských očiach nie je žiadnych sedem divov sveta. Je ich sedem miliónov.

Vedeli sme, že Jessica (Džesika) je pôvodne hebrejské poangličtené ženské meno, s významom Boh pozerá, teší sa na Božiu silu. Varianty mena: Yessica, Jesica, Jesika, vraj, majú hlbokú vnútornú túžbu po stabilnej, milujúcej rodine, alebo komunite. Majú tendenciu pracovať s ostatnými pre dobro všetkých. Sú zväčša kreatívne, umelecky nadané a majú výborne sebavyjadrenie.

Začali sme „na mieste činu“ pátrať po jej rodičoch. Zistili sme, znova vďaka jej úsmevu, tentoraz v kruhu jej rodiny, že práve aj jej otec prevzal spolu s podaktorými ďalšími (píšeme o tom na inom mieste dnešných novín – pozn. autora) prítomnými na vyprevedení vyššie spomenutej knihy k čitateľovi, zlatú Pamätnú medailu Alexandra Dubčeka. Stalo sa tak v reštauračnom zariadení hotela Partizán na Jankovom Vršku.

Keď sme na prvý pohľad nenápadného, odhadujúc asi niečo (pokračovanie na 2. strane)

Prít'azlivý, poučný a zaujímavý príbeh človeka o tom, kde sa rodia cnosti a ľudská hrdosť

(dokončenie z 1. strany)

vyše 40 ročného **Dalibora Janegu** oslovili, vďaka jeho pár zoznamovacím slovám sme pochopili, že **človek nemusí byť múdrejší ako celý národ. Funkčná rodina je však podstatným článkom k získaniu ľudskej múdrosti, ľudského dobra a pokoja. Rodina je aj dôležitým spojením s našou minulosťou a mostom k našej budúcnosti.** Tam sa rodia všetky podstatné cnosti i hrdosť na svoju vlasť! Neveríte, že je to pravda?

Skúste sa začítať do príbehu pána Dalibora, otca troch dcér, ktorý nám na svojom pracovisku, vo Veľkých Bierovciach, povedal na úvod toto: „Rodina je najdôležitejšou a najpodstatnejšou súčasťou našich životov, ktorými píšeme svoje príbehy. Mne boli rodičia všetkým a vnímam to tak dodnes. Mój otec sa narodil v roku 1929, najskôr sa vyučil za zručného a poctivého kováča. Pracoval ako kováč dokonca ešte na jednej z 22 Vážskych kaskád. Ale keď sa už toto remeslo z praxe vytrácalo, stal sa automechanikom. Najskôr opravoval autá v autodielni vtedajšej STS, svoju prácu miloval. Potom sa dostal do dielne bývalého ČSAD Trenčín, aby sa tam ako zručný automechanik stal majstrom odbornej praxe. Oženil sa a s manželkou vychovali troch synov. Najstarší Josef sa ako prvý vyučil za automechanika, druhý syn Stanislav sa venoval tej istej profesii. A ja ako najmladší som sa na odporúčenie otca vyučil elektrikárom. Hlásil som sa vtedy na najvyhľadávanejšie a najkvalitnejšie Stredné odborné učilište do Kroměříže, kde ma najskôr neprijali. Ale po niekoľkých mesiacoch sa to podarilo. U nás doma sa remeslo považovalo za veľmi hodnotné, aj vďaka otcovej motivácii. Život sám ukázal, že pre skutočných odborníkov je remeslo aj vhodnou príležitosťou zarobiť si. Samozrejme najdôležitejšia bola moja vnútorná túžba stať sa kvalitným autoelektrikárom a keďže som sa v učilisti TAZ (Stredné odborné učilište Trnava - pozn. autora) nepresvedčil o špičkovej kvalite výučby, otcovi som povedal: „*Jedine v Kroměříži dobre pochopím, čo všetko taká odbornosť znamená.*“

Dnes otec troch maloletých dcér, už spomínanej Jessicy (8), ale i Francescy (10) a Karin (4), na vlastnom živote sám pochopil a presvedčil sa, že prečo smútky i radosti pretavené v skutočnú odbornosť v zdravom, mladom tele sú našimi najlepšimi učiteľmi.

Alebo, že človek, ak je úprimný k sebe samému uvidí ďalej cez slzu ako cez ďalekohľad. Nahodil som aj takú myšlienku vo voľnej debata o jeho životnom príbehu na jeho pracovisku Dalitrans s.r.o vo Veľkých Bierovciach. A viete ako zareagoval?

Najskôr chvíľu rozmýšľal, aby vyriekol. „Áno, keď som odchádzal z učilišťa TAZ Trnava, povedal som otcovi, že sa tam nikdy nevrátim. Ale nemal som pokoj na duši. Otec a múdri ľudia okolo neho odhalili moju vnútornú túžbu byť skutočne kvalifikovaným auto-elektrikárom a vybavili mi dodatočné prijatie do spomínaného Kroměříža. Dnes, po rokoch už chápem, že aj zármutok je niekedy inštruktorom múdrych. Dobrých radcov si vážim, takí aj mne pomáhali a stále pomáhajú dosahovať konkrétne reálne ciele v mojom živote. Rodičia ma vždy učili múdrosti – statočne, zodpovedne a s láskou pracovať.“

Dalibor Janega už ako študent spomínanej strednej školy v Kroměříži začal dosahovať počas získavania teoretických vedomostí, ale i nadobúdaním osobných zručností vysokú kvalitu. Sám o tom aj s odstupom rokov hovorí:

„V Kroměříži ma bavilo sledovať ako sa vedomosti dajú pretažiť od praxe. Ako a v akých súvislostiach funguje napríklad poskladaný štartér, aké novinky prichádzajú do výroby. Zrazu sa ma špičkoví technici z výroby na hodine pýtali, čo by som urobil ja, ako by som pri oprave postupoval, aby to alebo ono malo ešte vyšší stupeň kvality. Náš vtedajší pán riaditeľ Michal Mišík mi navrhol urobiť si maturitu, prehovárať ma, aby som išiel študovať vysokú školu. Majster, pán Císař ma verboval, aby som zostal ako učiteľ na tejto škole a ďalšie vzdelanie dosahoval popri tomto zamestnaní. Rovnakej mienky bol aj odborník vo výrobe pán Večerek. Iste mi prepáčiam obaja páni, že si už nepamätám ich krstné mená. Ale pamätám si na moje vnútorné nastavenie, čím skôr prísť do ČSAD Trenčín a pomáhať v autodielni ako kvalifikovaný elektrikár. Bol som asi tvrdohlavý, aj keď som do dnešných dní samovzdelávanie zo svojho pracovného režimu nevypustil, vrátil som sa vtedy domov. ČSAD bolo vtedy, v roku 1990 ešte štátnym podnikom a otec bol presvedčený, že tam zotrvať na večnosť. Opak bol pravdou. Skostnatené a zastaralé prístupy k práci aj v samotnej

dielni ma po 2 rokoch vyhnali z ČSAD do vlastného podnikania. Začiatky môjho podnikania majú svoj vlastný príbeh, ktorý by vydal aj na knihu. Zhrnul by som to týmito pravdivými slovami: „Kto nielen vidí, ale dobre sa pozerá. Kto nielen počuje, ale dobre počúva a načúva - veľa sa naučí.“

Netajíme, pána Dalibora Janegu sme sa pýtali na rôzne konkrétnosti z jeho podnikateľských začiatkov i ďalších rokov podnikania. Mnohé sme natočili na prehrávač, ale z priestorových dôvodov o tom všetkom zaujímavom, isto v niektorom z ďalších príspevkov.

V závere sme reč skrútili na to, čo sa šinie jeho hlavou v prípade podpory charitatívnych aktivít či pohľadov na odkazy veľkánov. Tu je znova výber z toho, čo nám povedal: „Dnes ma podnikatelia vnímajú ako tvrdšieho presvedčení, že toto všetko čo tu kvalitnou kolektívnu prácou dosahujeme a získavame, je v konečnom dôsledku len pre mňa a moju rodinu. Ale nie je tomu tak. Samozrejme, som konateľom tejto firmy, vkladám do nej svoje predstavy riadenia a vlastné skúsenosti s nákladnou dopravou. Ale ako konateľ som vlastne tiež zamestnanec, len v určitom postavení. To so sebou prináša veľkú zodpovednosť a povinnosť z toho vyplývajúce. Už som naznačil potrebu a hodnotu poctivej práce v živote každého z nás. Len keď som náročný k sebe a k svojmu pracovnému výkonu, môžem tú istú zodpovednosť a svedomitosť vyžadovať od druhých. Takto

by to malo fungovať v každom zdravom nielen pracovnom kolektíve. Bol som tak vedený od detstva. Morálna zodpovednosť a neodkladné plnenie povinností mali vždy svoje nezastupiteľné miesto v mojom živote, aj v neľahkých chvíľach či konfliktných situáciách. Ani dnes nemôžem byť iný, hlavne ak si dobre uvedomujem, že práve toto ma posúvalo k radostnejším momentom, k úspechu v práci aj v osobnom živote. Takýmto spôsobom vychovávame naše deti, vtedy si veľmi silno uvedomujem, čo je vlastne ľudské dobro a musím povedať, že je pre mňa úzko späté so sebadisciplínou. Tieto hodnoty potom musíme posúvať aj do spoločnosti, aby sme žili v celkovo zdravšom prostredí. To nemôžu byť iba prázdne frázy. Ak chceme prinášať ľudské dobro a veríme v neho, potrebujeme tieto hodnoty nosiť v sebe a nechať ich, aby premieňali naše návyky k lepšiemu. Taký je podľa mňa poctivý kresťanský život. Je to život, ktorý šíri dobro. To začína v nás a potom môže pomôcť aj tam, kde to spoločnosť potrebuje – napríklad pri výchove detí a inšpirácii mladých ľudí. Samozrejme, keď pracujeme na vlastnom charakteru, darí sa nám v pracovnej oblasti a môžeme podporiť napríklad mladých nádejných športovcov, talentované deti alebo pomôcť chorým ľuďom. Zvyšujeme tak kvalitu nielen ich životov, ale celej spoločnosti.

Osobne si myslím, že slovenský národ je síce kresťansky založený, ale vo všednom živote sa desatoro prikázaní málo dodržiava. Možno aj preto, lebo za vieru a ľudské dobro sa schová-

valo veľa politikov, keď boli vo významných funkciách. Myslím si, že tento neduh pretrváva stále... Inak sa napríklad správajú prostredníctvom spoločenských činností kresťania v Nemecku a inak u nás. Skúsme porozmýšľať a poobzerať sa vôkol seba. Napríklad v oblasti športu, všimnime si a analyzujme systém, ktorý tu existuje. Všimajme si prácu s deťmi, našu komunikáciu s nimi. Ako je to s nepredajnosťou výdobytkov našich dedov a otcov ak tvrdíme, že dôležité je cítiť a vážiť si vlastnú minulosť? Naši predkovia si zakladali na odbornosti, ktorej často dosiahli vďaka tomu, čo sa naučili vo svojich rodinách. Povest' rodiny bola pre nich dôležitá. Ako to vyzerá dnes pri vyžadovaní odbornosti na jednotlivých pracoviskách? S akým svedomím pracujeme my, ak ho naši spomenutí praotcovia a otcovia dokázali zveľaďovať kvalitou svedomitej práce? Mnohí z nich sa zdali malými a predsa boli vo svojom obore veľkánmi.

Ako si dokážeme vážiť skutočných veľkánov slovenského národa Ľudovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika, Alexandra Dubčeka. Akej úcty a pozornosti sa im dostáva v učebných osnovách?

V mojej rodnej Nemšovej máme dve školy. Navrhoval som jednu z nich otvoriť ako športové gymnázium. Tam by sa deti učili nielen športovým zručnostiam, ale tiež hodnotám a postupom, ktoré som spomenul vyššie. Aby tak ďalšie generácie zamedzili šíreniu ľudskej bezohľadnosti, zloby a nemravnosti. Mám dojem, že dnešný svet to potrebuje viac ako inokedy.

Toto je záber z 15. januára 2022, kedy prevzali pri príležitosti vyprevedenia publikácie Alexandre Dubček prostredníctvom zahraničných politikov a osobností Zlatú medailu Alexandra Dubčeka aj aktívni spolupracovníci SSV pán Dalibor Janega (na snímke prvý zľava) a Ing. Pavol Mada (uprostred). Vysoké ocenenia im odovzdáva JUDr. Jozef Škultéty. Foto: František Furdan

Svet podľa Alexandra Dubčeka a jeho odkaz pre ľudstvo

Každý rozhovor zásluhou ľudomila Alexandra Dubčeka a mnohými ešte v Československej republike uznávaného Ludvíka Svobodu, za jeho bohaté životné skúsenosti, ale i pevný charakter, aj na poste prezidenta Československej republiky, vo veľmi zložitom období, mal charakter nadstraníckosti a v prvom rade zodpovednosti za túžby väčšiny národa v tomto štáte, vtedy Čechov a Slovákov. Nie náhodou práve aj táto fotografia obletela hlavne v roku 1968 svet. Foto: archív SSV

Alexandra Dubčeka, od narodenia ktorého uplynulo nedávno 100 rokov, netreba nikomu bližšie predstavovať, jeho meno dnes môžeme nájsť v názvoch ulíc v celom svete. Na Slovensku ešte nie je celkom docenený jeho prínos k zbúraniu železnej opony medzi štátmi Európy po skončení studenej vojny na konci 20. storočia ani jeho významný podiel na vzniku súčasnej jednotnej mierovej Európy, všetko potrebuje svoj čas. Nie sú docenené ani Dubčekove zásluhy na vzniku samostatnej SR a prijatí medzi najvyspelejšie štáty Európy v roku 2004 napriek tomu, že v tom čase už nebol medzi nami...

O neľahkom osude A.Dubčeka a jeho rodiny po vstupe „spriateľených“ armád do ČSSR v roku 1968 a následnej normalizácii nám už viackrát písal jeho syn Pavol. Ja ako človek, ktorý prežil približne polovicu svojho života v bývalom režime a druhú polovicu už v samostatnej SR, by som sa chcel pokúsiť o nestranný pohľad na cestu Slovákov po vzniku samostatnej štátnosti zavŕšenej vstupom do užšieho jadra EÚ so spoločnou menou, pri zachovaní atribútov zvrchovanosti Slovenska.

A.Dubčeka zaraďujem medzi troch veľkánov slovenského národa, prezývaných aj „otcov vlasti“.

Prvým je Ľudovít Štúr, ktorý Slovákom dal v 19.storočí spisovný jazyk. Druhým je Milan Rastislav Štefánik, ktorý sa významnou mierou pričínal o vznik samostatnej ČSSR a oslobodenie Slovákov spod 1000-ročnej poroby v Uhorsku. Tretím veľkánom je Alexander Dubček, ktorý sa narodil akoby symbolicky v tom istom dome v Uhrovci, kde sa narodil aj Ľ.Štúr. Jeho životnému prínosu pre národy Európy, ba pre celé ľudstvo, by som sa chcel venovať podrobnejšie v nasledujúcej časti.

Výrazy „socializmus s ľudskou tvárou“ a „Pražská jar“ sú neodmysliteľne previazané s menom A.Dubčeka ako lídra komunistov v ČSSR. Podobne ako výrazy „glasnosť“ a „perestrojka“ si spájame s menom Michajla Gorbačova, posledného vodcu komunistov v bývalom Sovietskom zväze, ktorého rozpadom sa vo svete neoficiálne skončila „studená vojna“. Dohody o vymedzených sférach vplyvu víťazných mocností z WWII ukončila práve táto dejinná udalosť, umožňujúca vznik jednotnej a mierovej Európy, ako ju poznáme v súčasnosti. Keď ktorýsi novinár na prelome tisícročí položil M.Gorbačovovi otázku, aký vidí rozdiel medzi „Pražskou jarou“ a „perestrojkou“, povedal stručne: 19 rokov... Jednoznačne tým preukázal, že pri zavádzaní zmien do politiky tejto veľmoci sa inšpiroval hlavne myšlienkami Alexandra Dubčeka.

Pripomeňme si obdobie po skončení WWII, ukončenej zhodením atómových bômb na Japonsko, práve vtedy Dubček vystúpil na politickú scénu. Už o pár rokov svetové veľmoci demonštrovali obrovskú ničivú silu termojadrových zbraní, ktorá 1000-násobne prevyšovala účinky jadrových bômb použitých na ukončenie WWII a stali sa príčinou vzniku „studenej vojny“ pretrvávajúcej takmer pol storočia. Ľudstvo vtedy po prvýkrát v histórii stálo na okraji globálnej katastrofy, ktorej dôsledkom mohlo dôjsť k zničeniu biosféry na našej planéte a zániku ľudstva. Za kritický okamih histórie, kedy ľudstvo stálo doslova na prahu jadrovej katastrofy, niektorí znalci považujú tzv. „karibskú krízu“ vzniknutú v roku 1962, keď sa jadrové veľmoci USA a ZSSR niekoľko dní navzájom vyhrážali použitím jadrových zbraní...

V tomto období vstúpil A. Dubček do vrcholov politiky v

ČSSR. Jeho vízia „socializmu s ľudskou tvárou“ priam uchvátila mnohých obyvateľov našej bývalej spoločnej vlasti a v roku 1968 bol zvolený do čela komunistickej strany Československa. Zavádzanie rôznych demokratických slobôd v ČSSR prerušili svojím vstupom armády Varšavskej zmluvy. Tento konflikt medzi krajinami východného bloku aj vďaka výzvam A.Dubčeka a jeho spolupracovníkov k občanom, aby zachovali pokoj a nekladli armáde spojencov násilný odpor, neskončil smrťou tisícov občanov bývalého Československa, ako predtým v Budapešti 1956. Netreba zabúdať, že vtedy prebiehala už aj vojna vo Vietname. Napriek skončeniu WWII v roku 1945 pokračovali vo svete aj v nasledujúcom období lokálne vojny (Kórea, Vietnam, Afganistan), ktoré po sebe zanechali ďalšie milióny obetí... Odhadovaných približne 100 obetí tejto udalosti na strane Čechov a Slovákov by sa dal prirovnáť skôr k „malej a pokojnej“ revolúcii, ktorá ale ovplyvnila budúcnosť celého starého kontinentu...

Nasledujúce normalizačné obdobie na ďalších 20 rokov síce zabrzdló demokratický vývoj v ČSSR, ale myšlienky humanizmu prezentované A.Dubčekom počas „Pražskej jari“ si našli mnoho ďalších prívržencov v celom svete. Dali mu to najavo udelením čestného doktorátu na najstaršej univerzite Európy v Bologni a množstvom ďalších ocenení ešte počas Sovietskeho zväzu. Na rozpade ZSSR a na ukončení studenej vojny niesol svoj podiel aj A.Dubček, čo netajil ani posledný komunistický líder ZSSR A.Gorbačov...

A.Dubček žil celé obdobie normalizácie v Československu v ústraní pod prísnu kontrolou štátnych orgánov. Po rozpade ZSSR a Nežnej revolúcii sa vrátil do politiky a stal sa v Prahe zno-

vu tribúnom ľudu, ktorý ho chcel zvoliť za svojho prezidenta. Politické špičky riadiace situáciu v krajine možno aj z obáv o zisk priveľkého politického vplyvu, A.Dubčeka zvolili za predsedu FZ bývalej ČSSR. Táto funkcia už v období intenzívnych priprav na del'bu majetku pred rozdelením republiky nemala v politike žiadny významný vplyv. Narastajúce principiálne nezhody medzi lídrami Nežnej revolúcie v Čechách a na Slovensku už A.Dubček údajne dobre neznášal a utiahol sa na Slovensko, kde sa stal predsedom obnovenej Sociálno-demokratickej strany Slovenska. Koniec jeho politickej kariéry poznačila doteraz neobjasnená tragická nehoda, na následky ktorej v roku 1992 aj zomrel.

Aj keď môžu mať niektorí občania SR k predchádzajúcemu hodnoteniu histórie určité výhrady, uznanie a ocenenia, ktoré A.Dubček dostal počas jeho života aj po smrti na celom svete ma pri spomienke na 100.výročie od jeho narodenia oprávňujú vyjadriť názor, že A.Dubček patrí medzi „otcov národa“ - najvýznamnejšie osobnosti Slovákov počas ktátkej 150 ročnej histórie Slovenska od prijatia spoločného spisovného jazyka, cez dosiahnutia štátnosti v bývalom Československu až po vznik samostatnej SR, čoho sa A.Dubček ani nedožil. Takéto osobnosti v našej aj svetovej politike sa nerodia často a jeho uvážené a múdre „otcovské“ rady nám na Slovensku v súčasnej politike veľmi chýbajú.

Lepšie oceniť by ho mala aj súčasná generácia Slovákov, ktorá A.Dubčeka v ankete o Najväčšieho Slováka v dejinách v roku 2019 (pri príležitosti 100. výročia od úmrtia M.R. Štefánika) zaradila až na 6. miesto, paradoxne hneď vedľa „normalizačného“ prezidenta Československa Gustáva Husáka. Takéto miesto si A.Dubček v histórii Slovenského národa určite nezaslúži... Ak

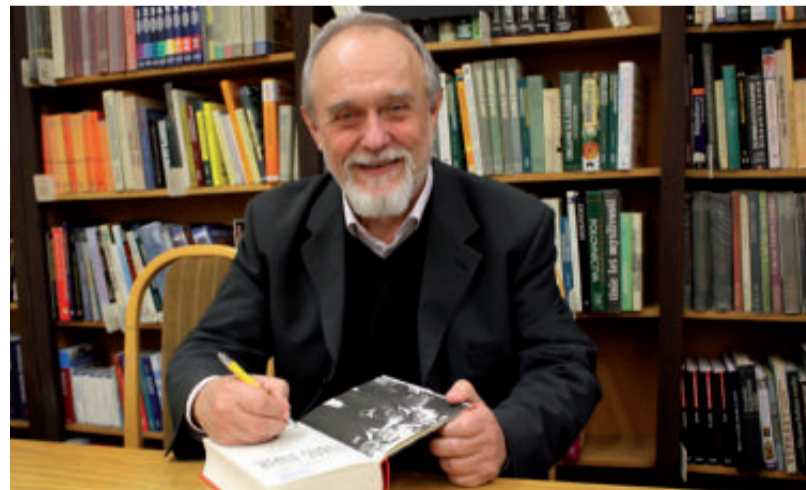
by sa anketa konala v roku 2021 (pri príležitosti 100. výročia narodenia A.Dubčeka), jej výsledky na Slovensku by asi dopadli inak. Inak by anketa skončila aj v roku 2015, keď sme si pripomínali 200. výročie narodenia Ľudovíta Štúra.

Napadla mi myšlienka, prečo nevyužiť historickú príležitosť 100. výročia spomienok na najväčších veľkánov slovenského národa v rokoch 2015-2021 na vybudovanie spoločnej národnej pamiatky? Napríklad súsošia Štúra, Štefánika a Dubčeka v piešťanskom parku, kde zatiaľ stojí iba osamotená malá socha M.R.Štefánika...

Ak hľadáme medzi novou generáciou politikov niekoho podobného A. Dubčekovi, zdá sa, že mnohí z nich sa nevenovali štúdiu histórie 20. storočia?! Situácia v krajine na východ od Slovenska začína trochu pripomínať obdobie pred 60 rokmi počas krízy na Kube. Teraz pre nás v oveľa horšej verzii, keď sa ohnisko napätia medzi dvomi protichodnými blokmi presunulo nebezpečne blízko od stredu Európy. Možno by mal nejaký odvážny životom skúsený politik svetu pripomenúť, aká bola situácia vo svete pred vrcholom studenej vojny pred 60 rokmi...

Nejaký režisér z Hollywoodu by mohol podľa knižného románu natočiť akčnú verziu filmu Planéta opíc v pôvodnej verzii, aj s finálnym komentárom hlavného hrdinu „Preklínam vás“...! Asi aj v SR by v blízkej budúcnosti nezaškodilo zabezpečiť nové vydanie knihy Planéta opíc, mohla by sa stať znovu bestsellerom. Bolo by múdre, ak by sa štáty a národy sveta dokázali poučiť zo svojej pomerne nedávnej histórie. Aby sme okrem hroziacej Klimatickej krízy nevyvolali ďalšiu krízu - politickú, pri ktorej by ľudstvo už matka Zem zrejme nedokázala zastaviť...

Ing. Peter Zemánek

Z troch synov Alexandra Dubčeka dnes už iba ten najmladší – Milan, ktorý ako jediný sám, z vlastnej iniciatívy vstúpil dobrovoľne do Spoločnosti slovenských veľkánov zostal priamo v hnutí aj dnes nielen širiteľom, ale i tým najdôstojnejším hodnotiteľom šírenia odkazov svojho otca mnohými dnešnými kormidelníkmi súčasných dejín sveta. Sám patrí medzi tých, ktorí tvrdia, že miestnosť bez kníh je ako telo bez duše. Zaujímavé? Ani v zložitostiach súčasného sveta mu úsmev na tvári v empatických rozhovoroch ani na tie najpálčivejšie témy nechýba. Foto: archív SSV

Namiesto epilógu o odkaze veľikánov generáciám, ale aj o ďalšej knihe

Pohľad na účastníkov vypravadenia knihy Alexander Dubček z pohľadu celosvetových politikov a osobností k čitateľovi.
Foto: František Furdan

(pokračovanie z 1. strany)

do vedenia spoločnosti Alexandra Dubčeka, kde som bol od roku 1997 prvým viceprezidentom tejto spoločnosti až dovtedy, do kedy nezankla, teda do roku 2016. Pán prezident tejto spoločnosti, Pavol Dubček si myslel, že urobí Nadáciu Alexandra Dubčeka, že občianske združenie je pre dané aktivity málo.

Ja osobne som názoru, že nech je to akákoľvek iniciatíva, ktorá má v sebe silných a zapálených ľudí, tak títo ľudia dokážu veľa, či prostredníctvom nadácie, alebo inej spoločnosti. Na názve záležať nemôže. Kvalita ľudskosti a dobra sa odvíja od reči vlastného srdca, od úprimnosti vlastného chcenia robiť pre ľudí dobro. Nadšenci, ktorí chcú ísť za svojím cieľom zmysluplne a ktorí chcú robiť tak, ako to približujem, hľadajú spôsoby na takú užitočnú robotu. Keďže spoločnosť Alexandra Dubčeka zanikla, založili sme v roku 2016 Spoločnosť slovenských veľikánov.

Tu na Jankovom Vršku, kde ju máme do dnes. Myslím si, že táto spoločnosť tu bude desiatky rokov fungovať. Snažíme sa do nej sústreďovať múdrych a nadaných ľudí, ktorí si ctia a vážia históriu a ktorí aj pre tú históriu vo svojom voľnom čase a zo svojich peňazí, hlavne zo svojho úprimného „ja“ chcú niečo užitočné po sebe zanechať. Takí ľudia sa snažia nerozbíjať, ale tvoriť!

Hovorím o tom v miestnosti pred obrazom, ktorý na pamiatku namalovali v 2018 roku Slováci, ktorých som tu pozval z Padiny a z Kovačice. Našich Slovákov zo Srbska, kde dnes žijú a poctivo pokračujú v statočnosti svojich otcov a matiek zo Slovenska prinášať svetu užitočné a potrebné hodnoty aj dnes. Na Jankovom Vršku namalovali obraz.

Obraz, ktorý pripomína životy našich praotcov viac než pred 200 rokmi, kedy odchádzali na Dolnú zem, kde si pokúpili pozemky a kde hospodária do dnešného dňa. Ja sa tam stretávam veľmi často s ľuďmi nie len pri insitnom umení. Snažím sa ísť

tam, kde každý rok robia v Padine a v Kovačici svoje dni insitných umelcov, aby som tam stretol aj iných. Z iných sfér života.

Aj v rozhovoroch s nimi som sa presvedčil a robím tak dodnes len preto, lebo rád sa vraciam k takým, ktorí dávajú nádej všetkým, ktorí ťažko žili. Mohli a robili tak preto, lebo samotní patrili do takej skupiny ľudí. Hreje ma osobne, že aj ich potomkovia si dokázali zachovať svoju tvár, tvár poctivo a statočne konajúceho Slováka. Tí, ktorí navštívite Jankov Vršok, zahľadte sa chvíľu a rozmyšľajte v súvislostiach vašich životov nad obsahom namalovaného. Pokúste sa vnímať srdcom namalované. Isto budete tiež z obrazu čítať ako hrdí vedia byť naši Slováci, ktorí v tejto zemi žijú. A my aj vďaka tejto nádhere na tomto obraze žijeme spolu s nimi. Oni tvrdo, ťažko robili a preto si vážia to, čo ich mozole vydreli a tí ľudia preto majú iný vzťah k tomu, ako mnohí zo súčasníkov i rokov nedávno minulých, ktorí pomaly skoro všetko dostali zadarmo od svojich rodičov. Od rodičov, ktorí sa nadreli na to, o čom píšem. S neradosným dôvetkom: mnohí nemajú úctu k dedovizni.

Nie len k majetku a hodnotám, ale aj k odkazu troch slovenských veľikánov – Štúra, Štefánika, Dubčeka. Väčšina priemerne vzdelaných vie dobre, že dvaja z nich sú rodáci z Uhrovcu – Ľudovít Štúr a Alexander Dubček. Ten tretí – Milan Rastislav Štefánik je z Trenčianskeho kraja.

Toľko z citátu JUDr. Jozefa Škultétyho, súčasného prezidenta Spoločnosti slovenských veľikánov. Motivátora pre tých a takých, ktorí sa snažia Spoločnosťou slovenských veľikánov zastrešovať aktivitami občianskeho združenia, v podstate tretím sektorom troch najväčších veľikánov, alebo jedných z troch najväčších veľikánov v Trenčianskom kraji, na Slovensku, v Európe.

Pre takých ľudí je to úžasný hnací motor ako napríklad približovať odkaz Alexandra Dubčeka svetu každý deň, nielen v roku

jeho 100. výročia narodenia. O tom vyšla práve preto aj kniha: Alexander Dubček z pohľadu celosvetových politikov a osobností.

Kniha vyšla z dielne Spoločnosti slovenských veľikánov ako symbol návratov do času, keď Alexander Dubček šíril v praxi myšlienku: Verím v dobro človeka! Kniha obsahuje aj príbehy na prvý pohľad obyčajných ľudí. V bežnom živote radových občanov, lebo je určená nielen pre akademikov, ale hlavne radových občanov a takých, ktorí sa rozhodli politickými funkciami, z politických kresiel práve občanom slúžiť. Kto vie, koľkí z radov súčasných slovenských politikov sa rozhodnú s obsahom myšlienok jednoduchých ľudí v spomínanej knihe citovaných, zoznámiť?!

Taká kniha, s takým obsahom, bez možnosti vyjadriť sa v nej súčasným politikom, ale s právom dať možnosť v nej citovať ľudí širokému spektru v našej vlasti menej známych, dostať sa na jej stránky takým, ktorí nosia odkazy Alexandra Dubčeka denne vo svojich srdciach je určená aj pre generácie, ktoré odkaz myšlienok Alexandra Dubčeka dostávajú pre svoje životy nepravidelne, alebo nedostávajú vôbec.

Tak ako my všetci o Slovanstve nedostávajú prostredníctvom úcty a vďaka napríklad k Štúrovcom také myšlienky denne. Napriek tomu, že ide o hnací motor smerom k mladej generácii. Hovoríme, píšeme to namiesto epilógu do ďalšej knihy, ktorá bude pohľadom do trinástej komnaty JUDr. Jozefa Škultétyho. Nie preto, že potrebuje byť populárnym on sám, alebo autor spomenutej knihy, ktorý dnes ešte ani nevie, kedy sa objaví obsah knižky v rukách čitateľov. Podstatnejšie je to, autor sám, tak ako spomenutý JUDr. Jozef Škultéty netúžili ani netúžia byť politikmi ani populistami.

Snažia sa o to, aby aj so svojimi ľudskými slabosťami mohli naďalej byť sluhami statočnosti,

dobrych ľudí, múdrych myšlienok pre zdravé životy na tejto planéte Zem. Aby neprekrúcali úmyselne dejinné fakty.

Preto aj taký knižný odkaz pre svoje vnúčenca a ich nasledovníkov. Aby skromnosť, poctivosť, statočnosť, úprimnosť a ďalšie veľké hodnoty Alexandra Dubčeka, Ľudovíta Štúra, Milana Rastislava Štefánika a im z radov malých a preto zároveň veľkých slovenských veľikánov boli približované svetu napríklad aj myšlienkami, obsahom štvrtročníka Slovenskí veľikáni.

Knižné súvislosti spojené do obsahovo bohatšieho celku a prostredníctvom výpovedí mnohých iných o vyššie spomenutých sa budú tak aj mnohým politikom ťažko prekrúcať. Súčasnosť také sklony k tomu má. Hodnoty, ktoré v sebe nosil Alexander Dubček a jemu podobní, by sme mali v plnej šírke rozširovať a dešifrovať medzi širokú ľudskú pospolitosť. Aby sa dnes ľudia nepozerali na to, že koľko máme peňazí, koľko máme známych a čo si vieme práve zásluhou použitia množstva peňazí pre seba nahromadiť. Snažme sa o to, aby najväčšou hodnotou našej morálky bola znova ľudská múdrosť, zdravý rozum, statočná a poctivá práca a pomoc druhým v čase, keď takú pomoc či už pre pokročilý vek, ale napríklad chorobu, nie pre vlastnú lenivosť či revnivnosť potrebujú.

Aj riadky ďalšej podobnej publikácie, možno pre súčasnosť mnohými kritizovanej, veľmi nevyhľadávanej pre dnešnú nepotrebnosť, by mali byť motiváciou k zamýšľaniu sa nad tým, čo takí ľudia, akými boli slovenskí veľikáni priniesli pre nás, už z hľadiska samotnej histórie.

Ľudovít Štúr priniesol napríklad isto výzvu a myšlienky Slovanstva v spojitosti so svetom budúcnosti. Ukazuje sa, dnes je hovoriť o Slovanstve pre podaktorých nemoderné a nechcené. Prečo? Dnes je moderné písať a vysielat' do éteru prognózy o silných amerických pohnútkach, ktoré sú tu na Slovensku a ktoré by najradšej Slovensko vygumovali z mapy Európy. Mnohí na tejto planéte chcú, aby sme sa stali Európanmi. A či nie je každý z nás aj Európanom? Moja maličkosť isto áno. Verím aj vaša.

Alexander Dubček, keď dostával Sacharovu cenu, jednoznačne hovoril, že my sme za to, aby sme boli v spoločnom európskom dome, ale v spoločnom európskom dome tak, aby tam mal každý národ svoju izbičku a nie preto, aby sme my tam robili servisné služby vyvoleným a stali sa u nich kotolníkmi, či v ich veľkom dome ako námedzní robotníci. To bol aj ďalší zmysel vydania takto pripravenej publikácie. Prav-

da, vďaka múdrym myšlienkam potrebných pre naše životy pod mierovým nebom, bez krvilačných vojen. Publikácie hrdej na Slovanstvo vo vlastnom srdiečku od hrdého Slováka na vlastný národ.

V Spoločnosti Alexandra Dubčeka mal JUDr. Jozef Škultéty na starosti zahraničie. Prešiel výstavou Alexander Dubček, štátnik, demokrat, humanista, Európan naprieč celou Európou. Spolu s Pavlom Dubčekom osobne odovzdával zlatú medailu Hansovi Dietrichovi Genscherovi, bývalému ministrovi zahraničných vecí Nemecka. Keď mu ju odovzdával dobre vnímal prečo azda najväčšiemu ministrovi zahraničných vecí Nemecka vypadli z očí slzy vďaka. Genscher tým nehral divadlo. Tak vnútorne precíťoval svet chápaný a tvorený Alexandrom Dubčekom. Vo Francúzku vystavovali Dubčekove odkazy prostredníctvom ním zdokumentovaného v jeho živote. V Dublinu na univerzite mali výstavu, na ktorej odovzdával počas jej otvorenia zlatú medailu Alexandra Dubčeka bývalej prezidentke Írska Mary Robinson. Mimochodom, prezidentkou Írska bola sedem rokov. Tie jej dojímavé pocity sa zatiaľ opísať nikto z vtedy a tam prítomných nepokúsil. Nenašiel sa dodnes majster takého slova. Sú na svete veci, ktoré keď zažijete, tak to s vami zalomcuje a máte to stále v srdci a v pamäti. Iste však toto poznáte z vlastnej skúsenosti.

Pri tvorbe ďalšej, už napísanej, ale ešte do tlače neodovzdanej knižnej publikácie si autor vypožičal aj otázky z pléna mladých, začínajúcich budúcich žurnalistov. Jedna z nich počas Dňa slovenských veľikánov znela aj takto:

„Môžete nám povedať niečo zaujímavé z jeho života, čo možno verejnosť nevie, čím si vyslúžil hodnosť slovenský veľikán?“

Priznám sa. Sedel som tam tiež v kúte, keď si mladý adept, študent tretieho ročníka žurnalistiky nahrával prostredníctvom kamery odpoveď JUDr. Jozefa Škultétyho. Tá znela presne tak, ako ju popisuje aj v tomto úvodníku dnešných novín. Citujem:

„No, ja mám k tomu osobný vzťah. Keď som bol ako malé decko jednorodné operovaný v Topoľčanoch v nemocnici, tak mame povedali, aby doniesla šaty, že končím, že odchádzam pomaly zo sveta. Ujali sa ma tri ženy. Moja babka, tetka Alexandra Dubčeka a pani Ištoková, Cigánka z Uhrovcu. Tieto ženy povedali že ma vzhľadom k tomu, že som mal veľké zápaly v tele, zoberú do svojej opatery a že ony ma bylinkami vyliečia. Repikom a ostatnými bylinkami. Týmto ženami bola aj teta Alexandra Dubčeka. Keď som mal 8 alebo 9 rokov mne Alexander Dubček po jeho deťoch doniesol 2 dede-

rónové košele, lebo som sa pripravoval na confirmáciu dal, ich môjmu otcovi s veľkou úprimnosťou v očiach so slovami: „Števo, tvojmu chalanovi som doniesol tieto košele, lebo vyzerá, že to bude jeden múdry chalan a bude z neho niečo“.

Toto sa vám vryje do pamäti a on si vtedy povedal, že ak bude môcť a bude mu rozum na to stačiť, tak sa pokúsi tohto človeka, jeho myšlienky, pozitívne pre ľudí vnášať do verejnosti a samozrejme dávať to ako múdre poučenie týchto ľudí do budúcnosti. Ďalší z konkrétnych príkladov, prečo aj táto kniha. Dnes, keď sa bohatá múdrosť a história našich otcov odkláňa umelo inde. V mojom vnútri aj mnohé myšlienky a výroky JUDr. Jozefa Škultétyho zostanú navždy.

Dozvedel som sa od neho napríklad aj to, že v roku 1994 robil zhromaždenie v rodnom dome Štúra a Dubčeka, kde poobede bola celoslovenská spomienka na Alexandra Dubčeka. Tam mu prebehla hlavou myšlienka: „**Čo tak urobiť pamätnú izbu Alexandrovi Dubčekovi?**“ A bez toho, aby sa niekoho pýtal, sám vyhlásil pred tými ľuďmi, ktorí tam v spomenutý deň v Uhrovci boli, že do roka a do dňa tam vybuduje pamätnú izbu. Povedal, že dá do kopy ľudí, nadšencov, aby Pamätná izba mohla slúžiť svojmu účelu. Všetci ho mali pomaly za blázna, nikto tomu neveril.

Keď mi o tom raz rozprával, povedal aj toto: „*Vieš, z jednej komory, kde tam nič nebolo, len nepotrebné veci tam odkladali, ten, nejaký, v úvodzovkách „blázon“ Škultéty tvrdí, že tu vybuduje pamätnú izbu Dubčeka. Ale tú pamätnú izbu 27-ho novembra 1995 sme otvárali. Keď nebolo finančných prostriedkov na priestor rodného domu Štúra a Dubčeka, myslím z tej bočnej strany, kde je vchod tak som sám zaplatil 178 tisíc korún za vybudovanie tejto pamätnej tabule. Dobré. Jedna z realizovaných krásnych a vzácnych myšlienok samotným Alexandrom Dubčekom celým jeho život, ktorej sa snažím držať a uplatňovať ju vo svojom živote v plnej šírke do dnešných dní: „Verím v dobro človeka“ sa ekonomicky nedá vyčísliť žiadnou sumou. Hlavne ak je uplatňovaná širokým spektrom ľudí sveta na tejto Zemi. Hodnota úprimného charakteru nie je, ani nebude nikdy o peniazoch!*

Ja som vyštudoval právo a osobne si myslím, že v každom človeku je aj veľa dobra. Aj v tom najviac odsúdenom človekovi nájdete hrstky a kus malého dobra. Viete ako, mala by sa aj u nás v našej spoločnosti zmeniť nenávisť, chamtivosť na túto myšlienku: „Verím v dobro človeka“. Mala by sa zmeniť na pomoc jeden druhému?!... Viete, keď nájdete človeka, ktorý je na pokraji psychikom a s tým človekom sa porozprávate, to bola a zostala aj dnes aj pre moje konanie výzva, aby sa vo vnútri toho človeka

všetko pozitívne reštartovalo.“

Myšlienky dostatočné pre takto napísaný úvodný článok do novin, ktoré mali vyjsť v minuloročnom decembri. Covid zariadil, vychádzajú až teraz.

Zoberme si len, koľko je v tomto období samovrážd, týrania nevinných ľudí, koľko je nárastu chudoby v dnešnom svete. Na druhej strane aj nenásytnej pažravosti iných?!

Nikto nespravil svetu úprimnú analýzu dôvodov, prečo je tomu tak? Keby sme sa držali vyššie spomenutého hesla, alebo aj iných jemu podobných, tak jednoducho by sme pochopili, že niekedy veľmi máličko stačí na to, aby sme človeka dostali do iného obrazu, inej polohy, kým ho naštartujeme k užitočnej roboty, k pozitívnemu mysleniu, k životu.

Dnes je veľa beznádeje medzi ľuďmi. Mnohí nevedia ako ďalej. Možno že je to aj tým, že sú finančne zvyknutí na kvalitu života omnoho väčšiu a omnoho iného charakteru.

Je dobré, že mnohí z nás nosia vo svojich srdciach odkazy slovenských veľikánov. Aj už spomínaný mladý žurnalista kládol JUDr. Škultétymu ďalšie zvedavé a zaujímavé otázky. Podaktoré z nich odzneli aj takto:

„Tak nám môžete predstaviť, ako budú vyzerat' aktivity Spoločnosti slovenských veľikánov v budúcnosti? Dozvedeli sme sa, že rok 2021 ste vyhlásili za rok Alexandra Dubčeka? Čo plánujete?“...

Vtedy odpovedal Jozef Škultéty takto:

„Nasledujúci rok je sté výročie narodenia Alexandra Dubčeka. Naše aktivity sú rozložené do dvoch smerov. Jeden smer je Alexander Dubček – Európa a svet. Druhý smer je Slovensko. Naša pekná krajina, kde chceme predstaviť našu výstavu Alexander Dubček – humanista – demokrat – Európan osobu Alexandra Dubčeka. Chceme znova priblížiť, čo podaktorí videli, zoznámili sa s tým, keď ešte Alexander Dubček žil. Mnohí to zatiaľ ani nepoznajú. Mám na mysli jeho život až po poslednú haváriu, ktorú mal pri Humpolci. Chceme robiť niekoľko besied k tejto téme. Chceme naďalej pokračovať v našich začínajúcich novinách Slovenskí veľikáni, kde určite ďalšie číslo, bude venované aj prostredníctvom slov žijúcich pamätníkov odkazom veľikánov. Konkrétnych a konkrétne. Bez politických fráz. Máme dohodnuté aktivity v zahraničí. Záštitu nad našim podujatím máme prisľúbenú od viacerých, ktorých životy sú spojené so životom Alexandra Dubčeka. Takže, budeme sa snažiť, aby sa výstava Alexander Dubček, humanista, demokrat, Európan znova vrátila pre celú Európu a dostala znova po 20. rokoch aj do Európskeho parlamentu. Samozrejme, že sa tam budeme prezentovať aj kultúrnym programom k tejto výstave. Chceme predstaviť Slovensko v dobrom ponímaní, s peknou hudbou,

možno s tanečnicami v krojoch. Našich, slovenských. Viete, ja keď som tam pred 20-timi rokmi otváral výstavu Alexandra Dubčeka, tak vedľa, v druhom foajé mala narodeniny maďarská poslankyňa Európskeho parlamentu. To ste mali vidieť tú radosť a tých hudobníkov, ktorí vyhrávali pre ňu. Prečo? Pretože si ju vážili. Že táto poslankyňa, ktorá vtedy oslavovala narodeniny priniesla veľa pozitív pre Maďarskú republiku. A toto by som ja po 20-tich rokoch chcel zopakovať v Európskom parlamente na našej pôde, na Slovenskej pôde, v tej našej izbičke Slovensko – Európskeho domu a ukázať sa, že aj Slováci sú veľmi dobrí ľudia, pohostinní ľudia, že aj Slováci majú svoju históriu, svoju kultúru, za ktorú sa nehanbia a že aj Slováci sú pevnou súčasťou Európskeho spoločenstva, veľmi pozitívnou súčasťou. Pretože toľko osobností málo štát má, koľko máme my, Slováci. Už keď len zoberieme týchto troch našich slovenských veľikánov. Druhý štát by z nich urobili modlu. Bohužiaľ, naši mnohí politici na to možno aj z vlastnej závesti či ješitnosti zabúdajú. Možno sa k tomu veľmi nevedia prinútiť, lebo o tom nie sú presvedčení, že taká je potreba. Oni ich použijú, keď to potrebujú pre seba. Keď bolo potrebné v Európskom parlamente u Európskych socialistov, sa dostať k nim, samozrejme použili Alexandra Dubčeka. V tom poslednom ponímaní, ale nie od srdca.

My to robíme zo srdca a srdcom. A pevne verím, že naša členská základňa bude najkvalitnejšia zo všetkých členských základní, lebo sme si postavili vysokú latku členskej základne a funkcionárov našej spoločnosti Slovenských veľikánov a tí ľudia budú sa s tým stotožňovať, pôjdu do toho a budú to robiť, alebo bohužiaľ nebudú vládnuť bežať v tom peľotóne a trošku ich potom odložíme bokom, aby mohli nastúpiť ďalší bežci, ktorí v tomto peľotóne budú znova vládnuť odovzdávať druhým a pre druhých veľa a veľa pozitívneho.

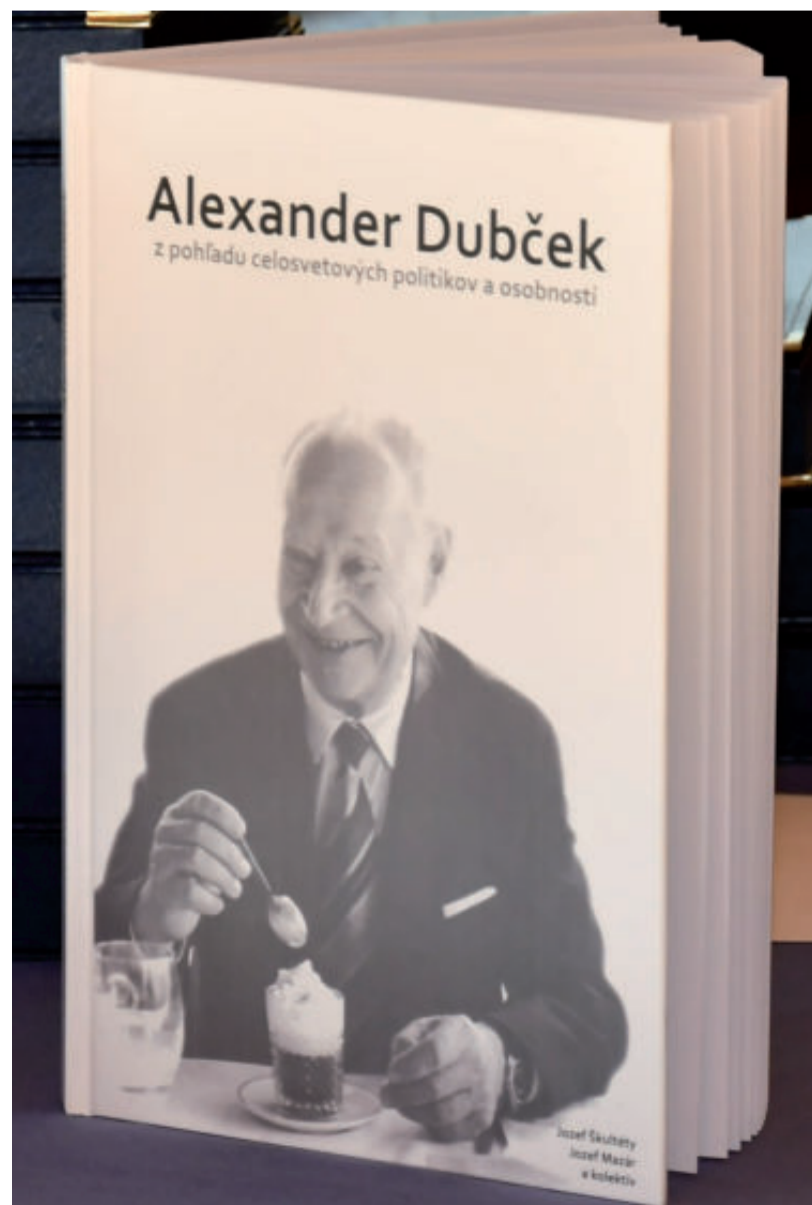
Viete, máme už svoje roky, ale máme entuziazmus a nádej, že niečo možno na Slovensku zmeníme k pozitívnejšiemu, k lepšiemu, hlavne čo sa týka skutočných hodnôt pre človeka- Aby každý lepšie žil. Dnes stretávate na ulici veľa ľudí zamračených, ktorí sú zadumaní, maximálne „cmikajú“ s telefónom a to je všetko. Dnes nám chýba na uliciach úprimný pozdrav, nefalšovaný úsmev, ktorému nás naši rodičia svojim vnútnom i zovňajškom naučili.“

Ale tiež zaujímavá, hlavne z môjho pohľadu i ďalšia otázka spomínaného mladého človeka, žurnalistu. Znela: „Ak sa vás môžete opýtať, čím sa chcete odlišiť od iných podujatí, ktoré sú mediálne podávané spoločnosti?“ A odpoveď znela: „Viete, robia filmy o Alexandrovi Dubčekovi. O veľikánoch. Všetko je to otázka

získania peňazí. My nehráme na túto nôtu. My sme si povedali, že na budúci rok predstavíme knihu, máme pripravený scenár na knihu: Alexander Dubček z pohľadu celosvetových politikov a osobností. My tam dáme priesť a budeme citovať politikov a osobnosti typu Barón Crespo, ktorý udeľoval Sacharovu cenu Alexandrovi Dubčekovi, budeme tam mať Romana Prodiho, budeme tam mať profesora Gambetu, ktorý udeľoval čestný doktorát na Bolonskej univerzite, budeme tam mať Ritu Sussmuth, ktorá bola 10 rokov predsedníčkou Nemeckého parlamentu a bola osobnou priateľkou Alexandra Dubčeka. Budeme tam mať dosť osobností z oblasti politiky Európy, ale do tej knihy dáme aj naše osobnosti, ktoré si myslíme, že sú niekedy nepovšimnuté a sú minimálne tak vysoko svojou latkou, ako tí, ktorých som doteraz menoval. Zo Slovenskej republiky sa nepredstavujú svetu vďaka politike, ale vďaka ľudskej múdrosti a statočnosti ich svet cení a rád sa poteší ich úspechom. Teším sa na to, že bude jedna krásna ukážková publikácia, ktorá bude vydaná v slovenskom a anglickom jazyku, čiastočne aj nemeckom - ktorá, verí - otvorí srdce aj Európanom. Hlavne tým, ktorí nepoznajú možno tak dôsledne osobu Alexandra Dubčeka, ako to bude v pripravovanej knihe priblížené. My sme mali v Spoločnosti Alexandra Dubčeka zahraničných čestných členov spoločnosti. Napríklad pána Rotha, viceguvernéra Európskej banky pre obnovu a rozvoj, ktorý má Slovenku za manželku. Takí ľudia sa nám do našich aktivít sami hlásili. A ešte Vám poviem, keď som v Taliansku otváral dom

solidarity Alexandra Dubčeka spolu s Jožom Žiškom, primátorom Trenčína i ďalšími a keď som sa pozeral na tých starostov a primátorov s tými ich šerpami, ktoré majú. Mal som husiu kožu na tele, keď som zacítil a vnímal tú ich hrdosť, na ľudí regiónov, ktoré zastrešujú. Celé komunity im prejavovali rôznorodo úprimnú vďaka. Bolo to v roku 1999, možno v 2000 roku, keď som to porovnával s mnohými našimi starostami a primátormi...Z tých našich jeden mal funkciu ako šolich, druhý choval býkov ako starosta malej dedinky viac ako sa mal starať o občanov, ktorí ho volili, tretí pracoval pre Amslico, štvrtý sa opíjal a potom tá služba občanovi bola vlastne o čom?... Samozrejme, máme, našťastie už dnes aj starostov veľa iných. Ako služobníkov svojim voličom. Taký človek, na tak dôležitom poste by mal naplňať myšlienky svojho občana a slúžiť mu. Zdorazňujem, česť svetlým výnimkám, ktorí takú službu svojmu občanovi ponúkajú. Verím, aj na také témy budeme prinášať príbehy z praxe. Živé, konkrétne. Do našich aktivít nechceme vnášať politiku politických strán. Napríklad také noviny Slovenskí veľikáni. Ono, to mediálne dieťa sa zrodilo v Liptovskom Hrádku. Keď som sedel ja, Roman Kapitán a Jozef Mazár v Haligande a bavili sme sa aj o vízii, ako ďalej s tou spoločnosťou bude. Tam sme vlastne prišli na myšlienku novin. Najprv to bola myšlienka a potom sme ju začali oživovať. Dnes tu máme pred sebou ďalšie číslo novin Slovenskí veľikáni. Je riadne zaregistrované. Splňa všetky podmienky právneho charakteru. To čo vyhláška minis-

dokončenie na 6. strane)

Namiesto epilógu o odkaze veľikánov generáciám, ale aj o ďalšej knihe

Takto si zoradil po prevzatí vysokých vyznamenaní Alexandra Dubčeka fotoreportér tých, ktorí boli ocenení 15. januára na rozšírenom slávnostnom zasadnutí Spoločnosti slovenských veľikánov na Jankovom Vŕšku. Zľava do prava Zlatú medailu Alexandra Dubčeka In memoriam prevzala ako prvá manželka neočakávané, ale o to bolestnejšie rýchlo zosnulého, bývalého podpredsedu SSV Štefana Ševčíka, pani Alica Ševčíková, potom postupne Jozef Mazár, Milan Ducho, Dalibor Janega a Pavol Mada.

Foto: Vladimír Furdan

(dokončenie z 5. strany)

terstva a zákon prikazuje. Pevne verím, že to nebude prvé ani posledné číslo, že ako štvrtročník bude vychádzať naďalej.“

Samozrejme, patrí sa k tomu verejne dodať, že budeme ctíť novinársku etiku. Násobiť aktivity a propagáciu ľudského dobra. Neodvíjajúce sa od národnosti, ale od srdiečka každého z nás. To je to, čo dnes mnohí ľudia potrebujú a od publicistiky očakávajú. Len preto, mnohí to tvrdia, práve taká publicistika dnes ľudom veľmi chýba.

Pokiaľ tým ľudom dáme nádej a pokiaľ ich nastavíme správnym smerom, tak aj pokoj v regiónoch a vzťahy medzi ľuďmi sa polepšia a my budeme mať dostatok pozitívnych tém pre noviny Slovenskí veľikáni i dôvody na zvýšenie aktivít v prospech každého človeka, ktorý to s ľudským dobrom myslí vážne.

Dávnejšie, ale nie zase až tak dávno som sa stretol na jednej oslave, kde sme boli s Jozefom Škultétym, sme stretli aj jednu bývalú ministerku. Keď jej dal JUDr. Škultéty vizitku, zajastrila začudovane: „Óóóó Slovenskí veľikáni“.

Smutné či smiešne baviť sa o tom, že som politik a zobrať si z toho len tú svoju omáčku. S Jozefom sme sa na seba pozreli, ale načo o tom rozprávať. My sa medzi veľikánov nedovolíme zaradzovať. Nakoniec, novinár je svojím spôsobom tiež sluhom spoločnosti. Archivárom, kronikárom doby. Stálym žiakom ľudskej múdrosti. Učiť sa dá zo všetkého, z každej udalosti v živote. Tam vek ani politická príslušnosť nie sú rozhodujúcimi činiteľmi z pohľadu etiky, IQ, EQ či AQ. Skutočne sa mi nepatrí vnášať v tomto príhovore aj také pohľady na súčasnosť. A už vôbec nemám roky záujem z týchto pohľadov hodnotiť ľudskú zdatnosť či odbornosť tých, ktorí sedia na politických stoličkách.

Robiť dobro väčšine je potrebné. Nie sebe samému vytvárať pozície. Musím svojím srdcom a svojou osobnosťou sám byť presvedčený, že to moje konanie je spoločnosti prospešné. Možno aj preto, lebo človek aj keď padne na ľudské dno, sa vie znova postaviť pevne na zem. To známe: Tisíckrát padnúť, tisíckrát vstať a nikdy nepovedať ach!.. je napísané aj na múre známej Tereziínskej väznice.

Osobne mám radosť z poznávania práve skutočne výnimočných a takých ľudí, ktorí svojimi životmi sú dávno pevnou rodinou malých, ale veľkých veľikánov. Aj o názory takých sa Spoločnosť slovenských veľikánov opiera a víta takých medzi sebou. Život ukazuje, že Slovensko práve takých stále potrebuje. Je dobré, výborné, že v Spoločnosti slovenských veľikánov je ambasádorom práve náš prvý slovenský olympijský víťaz, pán Janko Zachara.

Dnes vyše 93 ročný statočný a stále aktívny človek. Olympijský víťaz z 1952 roku z Helsínk. S tým človekom keby ste sa stretli, to by ste videli kus dobra v živom vydaní. Kus pokory človeka a kus nádeje. Takýchto ľudí sa snažíme prostredníctvom našich aktivít spájať.

Mladí ľudia sa nás zvyknú tiež pýtať: „Čím prebudíte záujem u nás, mladých ľudí?“

Odpovedáme, budeme naklonení s vami robiť také akcie a viesť také hovory, ktorým aj vy dáte visačku vašej potreby. Aj mladých ľudí chceme vťahovať do našej spoločnosti, do nami organizovaných aktivít. Mladý človek sa nikdy nesnažil, veríme a vidíme ani dnes sa nesnaží zapínať gombíky na oblekoch nahých kráľov. Pravda je aj taká, keď jablko padne ďaleko od stromu, a nikto ho odtiaľ pre úžitok nezdvihne, tak zhnije. Aj také oblasti sú v plánoch aktivít Spoločnosti slovenských veľikánov rozpracované, aby ani také

jablká zbytočne nehnili. Máme už dnes vytipovaných zopár mladých ľudí, ktorých zoberieme do Bruselu a v angličtine budú recitovať úryvok z Dubčekovej knihy. To je to praktické. Viete si predstaviť, že chalan, ktorý je z tejto dediny trebárs, alebo tu z okolia sa dostane do Bruselu, do Európskeho parlamentu?... Aký bude hrdý, keď sa vráti do školy a rozpovie im, ukáže video so slovami: „Toto som dokázal!“ V tomto duchu a štýle potrebujeme pretvárať myslenie ľudí. Chceme naďalej aktivity za podpory a iniciatívy mladých rozvíjať. Aj v prítomnosti ich učiteľov, rodičov, trénerov či riaditeľov škôl.

Dnes ľudia búchajú často jeden druhému po hlave, ale to je neúčinný prostriedok. Človeka je potrebné po hlave pohladit'. Objaviť v ňom úprimnou komunikáciou to dobro. Povedať mu: „Si dobrý! Máme ťa radi“.

Toto je zmysel toho celého, čo sme sa rozhodli aktívne robiť v Spoločnosti slovenských veľikánov. To je to, o čom píšeme a často hovoríme napríklad v novinách Slovenskí veľikáni. Aj s mladými ľuďmi. Vysvetľovať komplexným rodinám, každému, kto to chce počuť a vedieť prečo to chceme robiť do budúcnosti?

Existuje mnoho mladých ľudí, ktorým to v hlave páli a vedia koncepčne rozmýšľať a pozitívne pre spoločné dobro konať. Takých mladých ľudí potrebujeme do spoločnosti, ktorí sa chcú svojimi myšlienkami presadiť. Je medzi nami aj mnoho mladých kvalitných učiteľov, trénerov, psychologov, sociológov, murárov, kňazov, vedeckých pracovníkov. Nie všade sa týmito otázkami takou cestou zaoberajú. Niekde takú možnosť nemajú, o tej našej zatiaľ nevedia.

Budeme veľmi ochotní, nadšení, ak budeme písať a hovoriť o takej ľudskej kvalite. Zdôrazňujem ešte raz, o kvalite skutočného ľudského dobra

z bežnej životnej praxe. Ľudia sa tak presvedčia, že presadzovaním takých myšlienok dávame každému nádej na lepší a zdravší život. Verejne píšeme o ich ľudskej potrebe pre druhých. O potrebe nenahradiťnej. To je jedno či je Róm, Cigán, Bielorus, alebo trebárs Čech či Slovák. Je príslušníkom našej republiky, nášho štátu, Európy a my sme za zásadu, rovnaké práva a povinnosti pre každého. Čím viac národností bude s nami spolupracovať, tým vytvoríme väčšiu diskusiu a polemiku o správnosti našej cesty. Samozrejme, že sa to možno podaktorým jedincom či zoskupeniam v našich životoch páčiť nebude. Viete, lebo to je založené na poctivej robote. Vyžaduje to kvalitu v čase. A práve čas je bratom reálnej pravdy o našich životoch. S každým sa o tom patrí diskutovať. Je potrebné verejne do toho vnášať možno aj polemiku dobra a zla. Treba v rámci konštruktívnej opozície nepovedať žiadnemu, že nemá pravdu, a preto nech ide preč. Treba sa s každým, tak s mladými ľuďmi, ale i tými skúsenými - o tom všetkom hovoriť, preventívne riešiť mnoho súčasných konfliktov. Možno dospejeme aj k takému pozitívnemu záveru, ktorý teraz ani nepoznáme. Aj keď nie prvý raz, druhý raz, tretí, ale raz určite áno. Chce to výdrž a trpezlivosť.

Otázka môže od mladého človeka byť postavená aj takto: „Prečo by si mal mladý človek zobrať periodikum Slovenskí veľikáni a prečítať ho? Odpoviem za seba: Pokiaľ nie je založený na porno časopisoch a troška ho zaujíma dianie, možno aj dianie jeho deda a jeho rodičov, ktorí mu, myslím si z nejakých 80 percent vstúpili odkazy histórie do budúcnosti, aspoň ho možno trochu „naťukne“ aj také čítanie a spoznávanie sveta.

Dozvie sa napríklad len tak náhodou: Kto to je „nejaký“ pán Károlyi? Prečo práve tento Slovák, ktorý odišiel do Čiech a 50

rokov tam robí čelného funkcionára v športe a robí dokonca ombudsmana Českého olympijského výboru? Slovák, ktorý sa tam presadil? Vďaka čomu? Na fotografii dokonca zbadá toho človeka, ako mu osobne zvykol roky blahoželal pri viacerých príležitostiach slávny a v celom svete velebený Karel Gott? Aj to niečo hovorí o tom, kde sa človek svojou pracovitnosťou, vedomosťami a hlavne poctivosťou a statočnosťou presadil a čo dnes znamená nielen v Českej republike, ale aj na inom území veľkej Európy?...

Ešte veľa otázok je potrebné preštudovať, analyzovať prípadné odpovede, aby sme podrobne spoznali napríklad aj toto, prečo je dnes Slovanstvo často potláčané do nezáujmu, prečo sa dnes nenosí? Čo by znamenalo, keby sa slovanské národy spojili a vytvorili silnú protiváhu, hlavne pre negatívne sa šíriace prúdy týmto svetom. Prúdy blízke zbedačovaniu národov, blízke chudobe, ľživému ohováraniu, protiváhu myšlienkovú. Vôbec nerozmýšľame o sile vojenskej. Nechceme silu alebo armádu, s ničivými zbraňami, to vôbec nie. Dnes je potrebné vyhrávať boj múdrymi a zdravými životmi, pre celý svet prospešnými myšlienkami. Presadením takých myšlienok u ľudí, ktorí sú vám schopní pomáhať nezištne, bez zbytočných okázalostí. Úprimne. Vtedy bude úprimne chápať človek človeka a ľudia sa začnú spájať, chápať, nie rozbiť, odsudzovať.

Viete o čom bude budúca politika? Nie len tá slovenská? Som presvedčený, bude o vzácných osobnostiach. O osobnostiach, ktoré sa svojou poctivou prácou presadili, neskorumpovali sa, išli ťažkou cestou života, ale môžu sa vždy každé ráno pozrieť do zrkadla.

O tomto bude budúca politika. A práve taký štart pomôžeme šíriť svetom. Jozef Mazár

Dnes je 100 ročnica spomienok na narodenie Alexandra Dubčeka za nami. Ale v prípade týchto pánov: (na snímke zľava do prava) Róberta Guliša, Petra Rajnohu, Ľubice Gajdošikovej, Jozefa Kačuráka, Romana Kapitána, Vladimíra Dadeja, Martina Šípku a Sergeja Salmanova ide zároveň o návraty k pozitívam ich práce pre Spoločnosť slovenských veľikánov, za čo im boli udelené vedením SSV na inom mieste v dnešnom periodiku uvedené vysoké ocenenia. Ako prejav vďaka a ochoty šíriť svetom odkazy dobra. Foto: Vladimír Furdan

Čo znamená dobrá a kvalitná škola? Aj o tom s Ing. Emilom Blichom

Stredná škola ELBA a lyžiarske výcviky, stredná škola ELBA a vzorná reprezentácia svojej vlasti, aj to je súčasť života mladých ľudí, frekventantov tejto školy. V podaní slovenskej reprezentantky v ľadovom hokeji, dnes iba 16 ročnej Tatiany Blichovej, autorky mnohých zaujímavých gólov, ktoré zaznamenala do siete svojich omnoho starších súperiek v kategóriách napr. U18 i starších v štátnych reprezentáciách iných krajín v sebe skrýva taká kvalita viacero zaujímavostí. Ale o tom inokedy prostredníctvom rozhovoru so sympatickou a talentovanou Tatianou Blichovou nielen na stránkach www.sportlandia.sk.
Foto: archív Športlandia.sk

Mesiac február ubehol veľmi rýchlo, my sme 25. februára toho roku dostali do redakcie rozhovor so zriaďovateľom súkromných škôl ELBA v Prešove a po jeho autorizácii Ing. Emilom Blichom ho dnes po mesiaci prinášame opäť v plnom znení.

Pán zriaďovateľ, kde sa zrodila myšlienka venovať sa a hľadať vyčerpávajúce odpovede na otázku: Čo znamená v súčasnosti dobrá, kvalitná škola?

Opäť zaujímavá, aj potrebná, len ľahká otázka, ale ťažká odpoveď, na ktorú podľa mňa neexistuje jednoduchá odpoveď. Častokrát vo svojich vystúpeniach pripomínam, že škola je taká dobrá-kvalitná, akí kvalitní sú učitelia. Nemožno budovať dobrú školu bez kvalitných učiteľov, výbornú školu – bez výborných učiteľov. Či chceme, alebo nechceme, na prvom mieste je aj tu, v systéme školstva, kvalitná personálna práca, to znamená výber výborných, učiteľov, resp. takých, ktorí sú schopní a ochotní plniť predstavy zriaďovateľa a strategické ciele osvojené pedagógmi školy.

Pekne, zaujímavo ste to vyslovili, čo to však znamená v praxi?

Ak používam termín – výborný učiteľ, nemám na mysli takých, ktorí ukončili vysokoškolské vzdelanie s červeným diplomom alebo s tým, že skončili štúdium na čiste jednotky a stali sa odrazu pedagogickými špičkami. Počas personálneho rozhovoru, ktorý napríklad v mojom projekte ELBA existuje sú dôležité prístupy k tejto náročnej profesii. Mám na mysli, počúvať, sledovať a vnímať pedagogického uchádzača, či má srdiečko naklonené a široko otvorené náročnej práci pedagóga práve pre deti. Nesmiem im chýbať zaniehanie, kreativita, schopnosť motivovať dieťa pre takú disciplínu, po ktorej túži,

že mu bude pre jeho život prínosom, dokonca aj koníčkom. A to je touž veľmi náročná záležitosť. To nie je len ten, ako to ja nazývam, paušálny prístup k tomuto krásnemu povolaniu, ale skutočne zaniatený a profesionálny prístup pre zvelaďovanie ducha mladého jedinca a obohacovanie jeho nenasýteného poznania. Tu sa nemôže presadiť ten pedagóg, ktorý chce ako učiteľ iba zarobiť peniaze.

Pokiaľ mám dobre poznačené informácie, český diplomat a politik Ján Masaryk, ktorý žil v rokoch 1886 - 1948 povedal, že kým budeme generálom platiť viac, ako učiteľom, nebude mier vo svete. Dovoľme si k tomu na základe vlastného poznania a vlastných skúseností dodať: ... a vedy školské, náučné, zábavné a ich nauky i z histórie stále viac potrebné - budú z roka na rok viac na kvalitatívnom úpadku, ak sa iba teoreticky omieľať potreba zvyšovania skutočnej kvality i efektívnosti výučby bude. Podľa mojej mienky a mojich prežitých a prežívaných skúseností život je škola, v ktorej neúspech je lepším učiteľom ako úspech.

Skúseností z pedagogickej praxe je veľa. V histórii školstva bolo a žilo veľa múdrych učiteľov či pedagógov. Takých, ktorí v sebe nosili už pomaly od detstva prvky, ba doslova náboje lásky k deťom. Osobne som tiež presvedčený, že láska a zaniehanie pre kvalitného pedagóga v jeho pedagogicko – výchovno – vyučujúcom procese nemôžu chýbať. Rovnako ako osobný príklad. Tým správnym učiteľom nemôže byť ten, čo robil veľa iných profesií, na ktorých sa snažil len zarábať peniaze a teraz si napríklad urobí kurz, lebo sa mu zdá, že aj na výučbe anglického jazyka sa dá dnes výborne profitovať. Mňa osobne veľmi veľa naučili v škole moji kvalitní učitelia, lebo

ma okrem získavaných vedomostí výrazne motivovali a priam nadchli pre túto náročnú prácu. Veľmi veľa ma v živote naučili aj moji vlastní žiaci. Často krát sa pridrižiam nepísanej zásady, že pre mňa najlepšou motiváciou je vlastný úspech, aj keď niekedy neúspech môže mať motivačné prvky, alebo ma správne naštartuje...podobne ako aj záviť má motivačné vlastnosti.

Po takých odpovediach sa priam tlačí na svetlo sveta otázka: Vedel už v základnej škole Emil Blich, že raz bude kvalitným učiteľom, riaditeľom školy, či dokonca projektantom súkromnej školy, ktorá dnes v slovenských podmienkach školských aktivít nemá obdobu a je viac ako potrebná?

(Pred odpoveďou najskôr úsmev sprevádzaný na tvári Ing. Emila Blichu mimikou hlbokého uvažovania) Nie, nie. To som určite nevedel. Už som naznačil, že nepochádzam ani z učiteľskej rodiny, hoci ma doma dosť učili rodičia osobnej zodpovednosti a poctivému prístupu ku každej práci. V detstve sa mladý človek hľadá. Hľadá v sebe samom určité prvky svojich predností. Dobrí rodičia sú v tom hľadaní nápomocní a v prepojení na kvalitných pedagógov hľadajú a snažia sa formovať určité zručnosti, nadanie, schopnosti, ale ja talent jedinca tak, aby sa každý v živote mohol vďaka svojim pozitívnym schopnostiam úspešne presadiť. V Základnej deväťročnej škole v Úbreží som bol v triede, ba v ročníku, postavou najvyšším, možno aj preto som najviac inklinoval k športom, kde túto prednosť som vedel využiť. V atletike som trochu vynikal v skoku do výšky a v kolektívnych športoch to bol volejbal, futbal, ale predovšetkým zimnom období ľadový hokej. Na jar a v lete sme najčastejšie hrávali futbal, robili atletiku. V jeseni to bola príprava na hokej prostredníctvom pozemného hokeja na každom kúsku dvora alebo ulice. Príroda pre nás bola tou najväčšou telocvičňou, v ktorej sme získavali dosť kvalitnú a všestrannú pripravenosť pre život so športom. Nesmiem zabudnúť na super skúsenosť, keď na prvom stupni ZDŠ v rodnom Jasenove, sme takmer denne počas dopoludňajšieho vyučovaniacca 1 hodinu hrávali futbal, a to pod vedením nezabudnuteľného učiteľa Júliusa Kotana. Pritom však sme sa striedali na dvojzmennom vyučovaní a tá 1 hodina futbalu denne nikomu nechýbala. Pritom nikto nášho milého učiteľa za to nepotreštal, že nedodržiavame predpísaný rozvrh hodín. Kvalitní učitelia aj mňa motivovali a nakláňali k tomu, v čom videli moje prednosti. Z takej malej dedinky ako bola naša sa mladý človek dostával napríklad

po prvý raz na významné súťaže nielen z oblasti športu, ale i na súťaže vedomostné – napr. v spoznávaní rastlín, kde bolo treba spoznať cca 200 rastlín a napísať ich slovenský a latinský názov. Každý mladý človek prekročením rámca okresu či regiónu, dostáva zavše v silnejšej konkurencii aj prvé upozornenia, také malé búchance do hlavy, v čom je skutočne dobrým a čo musí a kde vylepšovať. Ani ja som nebol v tomto smere výnimkou. Ale stále som tu ešte nevedel, že sa profesionálne uberiem po učiteľskej dráhe, alebo po dráhe manažéra...

Čiže ide vlastne o taký malý do života zasadený stromček, ktorý korunkou, presnejšie jej formovaním, robia ten stromček krajším, úrodnejším pre jedinca samotného a tým i životy druhých. Dobré tomu rozumieme?

Aj tak sa to dá pochopiť. V mojom prípade som sa v stolárskej dielničke otca učil zručnostiam, v komunikácii aj s mamkou stále väčšej viere v dobro iného človeka. V tej dielničke, som sa zdokonaľoval vo vnímaní svetových ponúk, popri otcovi som nadobúdal vďaka jeho šikovnosti aj zručností vlastné. Pomohli mi k tomu časopisy, v tom čase populárny Ohník, kde na každej zadnej strane bol návod na výrobu nejakej hračky alebo nejakeho dreveného modelu. V tejto dielničke týždenne, teda celkovo cca 40 ks drevených modelov, žeriavov, hračiek, ale aj jednoduchých učebných pomôcok som vyrobil pre 1. stupeň ZDŠ v Jasenove, ktoré mali veľký ohlas a ja som tak nadobúdal sebavedomie zručného modelára. V tom čase som sa okrem športového života a veľmi bohatého spoločenského života na dedine výrazne venoval

aj praktickým a pragmatickým činnostiam, ktoré nás dennodenne obklopovali. Inklinoval som k technickým predmetom, ako žiak 8. triedy ZDŠ v Úbreží som si zostrojil prvú kryštálku, už v tom čase primitívny rozhlasový prijímač, ktorý ku svojej činnosti nepotreboval napájanie. V deviatom ročníku, po absolvovaní prijímacích pohovoroch na SPŠE v Prešove moja prvá cesta ihneď viedla do rádioamatérskej predajne v Prešove, kde som si kúpil aj prvý tranzistor –súčiastku, ktorá mi v kryštálke vedela môj zvukový príjem mierne zosilniť. Zvláštnosťou, priam paradoxom je, že tento jednoduchý prijímač stále mám vo svojich školských zbierkach a už neuveriteľných cca 50 rokov ho ukazujem a predvádzam mojim stredoškólakom. Tieto prvé zážitky a skúsenosti s rádiotechnikou ma motivovali, aby som sa presadil, ešte iba ako žiak, napríklad pri využívaní rozhlasovej techniky ozvučovaním odpustových slávností – tzv., „odpustov“, ako aj pri podobných iných oslavách rôznych výročí, dožínok alebo futbalových podujatí. Tu sa rodila intenzívnejšia inklinácia k technickým predmetom a športu.

Známy klasický grécky filozof Sókratés z Atén, ktorý žil v rokoch 47 – 339 pred našim letopočtom už vtedy povedal: „Naša mládež miluje prepych. Nemá správne správanie. Neuznáva autority a nemá úctu pred starobou. Deti odvrávajú rodičom, srkajú pri jedle a tyranizujú svojich učiteľov.“ Dnes rodičia najlepšie vedia, ako to vyzerá v súčasnosti, hlavne tí skôr narodení v malých obmenách zvyknú skloňovať už dávno o deťoch povedané Sókratésom. Akí by mali byť, teda, dnešní učitelia?

(pokračovanie na 8. strane)

Keď sme videli po viacerých rozhovoroch a návštevách aktivít súkromnej školy ELBA úsmev na tvári jej zriaďovateľa Ing. Emila Blichu, potvrdila sa v našom vnútornom vnímaní sveta pravda, že úsmev a dobrá nálada sú známkom víťazstva nad mnohými zmenami aj v živote školstva.

Foto: archív Športlandie.sk

Pozitívne výsledky zahraničnej spolupráce z Nemecka a Srbska

„Aj vďaka rodáčke zo Skalice, Renáte Alt, v súčasnosti poslankyni Spoločného snemu (na snímke zľava druhá) a nášmu dlhoročnému spolupracovníkovi a honorárnemu konzulovi v Nemecku, pánovi Imrichovi Donáthovi (tretí zľava), voňala medzinárodná výstava o odkaze Alexandra Dubčeka pre Európu a svet viac domovinou na pôde Nemecka, ako tomu dnes býva v súčasnej Slovenskej republike“, usmieval sa pri hodnotení podujatia prezident Spoločnosti slovenských veľikánov JUDr. Jozef Škultéty (na snímke prvý zľava).
Foto: Juraj Trstenský

Spoločnosť slovenských veľikánov je známa svojimi pozitívnymi aktivitami propagácie odkazov Alexandra Dubčeka, ale aj ďalších slovenských veľikánov okrem Slovenskej republiky aj v zahraničí.

Informácie o tom prinášajú nakoniec aj podaktoré zahraničné médiá, zavše sa Spoločnosti slovenských veľikánov dostáva verejného uznania dokonca i od zaujímavých štátnych zahraničných inštitúcií, ale i inštitúcií verejnej správy či jednotlivcov.

Naostatok tomu tak bolo napríklad v Nemecku, presnejšie od 1. do 15. marca toho roku vo Frankfurte nad Mohanom, kde prezentovala Spoločnosť slovenských veľikánov z Jankovho Vříška nad Uhrovcom obsah putovnej medzinárodnej výstavy Alexander Dubček – humanista, štátnik, Európan. Súčasťou otvorenia tejto výstavy bola aj prezentácia knihy, ktorú vydala Spoločnosť slovenských veľikánov v slovensko – anglicko – nemeckej mutácii pod názvom: **Alexandre Dubček prostred-**

níctvom významných zahraničných politikov a osobností.

Za dodržiavania prísnych hygienických a epidemiologických opatrení spôsobených COVIDom túto výstavu s úžasným ohlasom navštívilo za uvedené obdobie vyše 2000 zahraničných návštevníkov, prevažne Nemcov, medzi ktorými nechýbali ani terajšie významné politické osobnosti tejto krajiny a vysokí funkcionári vedenia mesta Frankfurtu nad Mohanom.

Za veľmi plodné, vydarené a pre obe strany motivačné z pohľadu prehlbovania ďalšej medzinárodnej spolupráce možno označiť zásluhou podpísanej dohody dvojdňové rokovanie medzi vedením Archivu Vojvodiny z Nového Sadu a Spoločnosťou slovenských veľikánov v rodnom dome Alexandra Dubčeka v Uhrovci.

Spoločnú dohodu o spolupráci na ďalšie obdobie podpísali za Spoločnosť slovenských veľikánov jej prezident JUDr. Jozef Škultéty a riaditeľ Archivu Vojvodiny v Novom Sade Dr. Nebojša Kuzmanovič.

Jeho zástupca, úspešný absolvent sociokultúrnej antropológie a archeológie hlavne v prepoje-

ni na konkrétnu prax Kristijan Obšust v obširnom rozhovore pre písané médium Slovenskí veľikáni okrem iného zdôraznil, že Archiv Vojvodiny v Novom Sade je druhým najväčším štátnym archívom v Srbsku a obsahuje vyše 40 miliónov vzácných a vážnych historických dokumentov.

Archiv bol založený ešte v roku 1926 a mnohé dokumenty v ňom uložené sa bezprostredne dotýkajú aj osobností nášho súčasného života, hlavne z hlbšieho a precíznejšieho spoznávania bohatej histórie našich slovenských dejateľov počas meniacich sa svetových dejín.

Súčasťou rozhovoru, ktorý budeme s pánom Kristijanom Obšustom publikovať priebežne počnúc mesiacom apríl na stránkach www.slovenskiveelikani.sk a www.sportlandia.sk ako s partnerom našej spolupráce budú približované aj konkrétne výsledky tejto spolupráce.

Už dnes sú bohaté a najbližšie budú rozšírené napríklad o vydanú knižnú publikáciu: **Alexander Dubček prostredníctvom významných zahraničných politikov a osobností**, ktorá vyjde po anglickom jazyku celá aj v jazyku srbskom.

Peter Hronček

Každá spoločná chvíľa rozhovorov s priateľmi zo Srbska bola viazaná na obsah ďalšej spolupráce. Užitočnej tak pre ľudí Srbska, ale i Slovenskej republiky. Dokumentuje to i táto snímka, na ktorej fotoreportér zachytil zľava do prava Nebojšu Kuzmanoviča, Kristijana Obšusta a Jozefa Škultétyho počas prvých chvíľ dvojdňového rokovania na Jankovom Vříšku v priestranstvách hotela Partizán.
Foto: Vladimír Micibabic

Čo znamená dobrá a kvalitná škola? Aj o tom s Ing. Emilom Blichom

(dokončenie zo 7. strany)
Naznačil som. Vo svojom náročnom, ťažkom, ale krásnom poslaní dobrého, kvalitného učiteľa je dôležitá už mnou spomenutá trojnosť – chcieť, môcť, vedieť. Dôležitá je pre potrebu svojho uplatňovania v praxi. Niektorí môžu, lebo mu rodičia k tomu vytvoria, možno zavše aj za pomoci iných, dobré podmienky. Ale on musí aj chcieť sa naďalej, zdokonaľovať v oblasti potrebnej pre to, čo sa rozhodol v živote brať ako svoje poslanie. Ako svoju záľubu, aby trebárs, tým červeným diplomom (to nemusí) svoje získané vedomosti dokázal rečou vlastného srdiečka pretaviť do praktického života. Keď jediniec toto v sebe má, neberie svoje učiteľské poslanie len ako dobrú zárobkovú činnosť, lebo iná mu nevyhovuje a neprináša mu to krásne potešenie pri obohacovaní mladých duší. Potom sa bezhlavo už po príchode do školy neponáhla okamžite po zazvonení poslednej hodiny len k svojej rodine s pokojom na duši, že už zarobené na vlastné živobytie má. Tým vôbec nechcem pove-

dať, že tá jeho rodina nie je pre jeho život tiež veľmi potrebná. Naopak! On, ten kvalitný učiteľ či učiteľka je takým odborníkom, že aj život v tej svojej rodine vie dobre zosúladiť s tým svojim. Hovorím často, že ruka v ruke s rodinným životom má byť školský život. Nie tak. Že rodinný život je najväčšou prioritou a potom ďalej nič, nič a až potom práca učiteľa...Existuje naporúdzí dosť príkladov, keď dobrý pedagóg rozdáva lásku hlavne tam, kde cíti prvky nenávisti, roznáša a násobí vieru v schopnosti u takého žiaka, ktorý si neverí, vie mu ponúknuť svojsky radosť do jeho srdiečka, lebo cíti, že smútok žiakovho srdca to potrebuje.

Toto o čom tu hovoríme je aj o rozvoji inteligenčného kvocientu, emocionálneho kvocientu, asertívneho kvocientu. Tí, čo poznajú bližšie výchovno – vzdelávací proces školy ELBA, teda realizovaný projekt, ktorý rozbehol v tomto školskom systéme pod spomenutým logom ELBA Ing. Emil Blichom ako zriaďovateľ vedia, že váš pro-

ces výučby je zameraný a realizovaný na báze humanity, demokracie a vlastenectva. Ono, toto všetko so všetkým súvisí, ale a práve na toto sa chceme opýtať: existujú aj Murphyho zákony. Ťažkou otázkou, položenou napríklad aj žiakom druhej triedy základnej školy môže byť dotaz typu: "Prečo je jedno jablčko červené a druhé zelené, keď sú obidve zrelé?" Taká otázka dokáže v mnohých prípadoch učiteľa rozzúriť až do nepričetnosti, pretože odpoveď na ňu v učebnici nenájde. Čo potom?

Ďakujem za krásnu nahrávku na smeč. Práve preto musí v sebe výborný pedagóg nosiť to, čo by mal ponúkať a on tak robí, v našej škole žiakom, študentom. Ide práve o rozvoj IQ, EQ a AQ, každého kto sa rozhodol v Elbe študovať. Tvrdím to aj preto, lebo s tým mám dobré aj osobné skúsenosti ešte ako študent. Mne sa toho dostávalo aj potom, čom som po základnej škole nastúpil študovať na školu strednú, teda na Strednú elektrotechnickú

priemyslovku do Prešova. Napríklad na hodinách telesnej výchovy sa mi takého rozvoja dostávalo od stredoškolských profesorov ako bol František Turek, alebo Magdaléna Polková, ktorá nám často hovorievala, že ona nechce zomrieť v nemocnici, ale v telocvični, čo sa aj stalo...ako aj od Antona Frola, mimochodom majstra sveta v hádzanej mužov. Skvelého človeka, ktorý sa nesnažil hovoriť o potrebe ovlá-

dania lopty, lebo on ju ovládať vedel majstrovsky, nehovoril o potrebe povzbudzovania v športe, on dokázal úprimne povzbudzovať, nehovoril ani o tom prečo má byť začínajúci mladý adept pri prvých pokusoch na náradí pochopený, lebo on pochopil. A moje srdce stredoškolačka si ich metódy a prístupy obľúbilo na celý život.

Zhovárал sa Jozef Mazár

